

Република Србија
ВРХОВНИ КАСАЦИОНИ СУД
Кзз 271/2022
29.03.2022. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни касациони суд, у већу састављеном од судија: Бате Цветковића, председника већа, Драгана Аћимовића, Мирољуба Томића, Дубравке Дамјановић и Милене Рашић, чланова већа, са саветником Маријом Рибарић, као записничарем, у кривичном предмету окривљеног Јована Штулића и др, због кривичног дела обљуба над немоћним лицем из члана 179. став 3. у вези става 1. Кривичног законика и др., одлучујући о захтеву за заштиту законитости браниоца окривљеног, адвоката Марка Димитријевића, поднетом против правноснажних пресуда Вишег суда у Јагодини К бр. 58/19 од 21.10.2020. године и Апелационог суда у Крагујевцу Кж1-95/21 од 01.04.2021. године, на седници већа одржаној дана 29.03.2022. године, једногласно је донео

ПРЕСУДУ

ОДБИЈА СЕ, као неоснован, захтев за заштиту законитости браниоца окривљеног Јована Штулића, адвоката Марка Димитријевића, поднет против правноснажних пресуда Вишег суда у Јагодини К бр. 58/19 од 21.10.2020. године и Апелационог суда у Крагујевцу Кж1-95/21 од 01.04.2021. године, само у односу на повреду кривичног закона из члана 439. тачка 1) Законика о кривичном поступку, док се у преосталом делу поднети захтев за заштиту законитости **одбацује, као недозвољен.**

Образложење

Пресудом Вишег суда у Јагодини К бр. 58/19 од 21.10.2020. године, поред окривљеног АА, окривљени Јован Штулић оглашен је кривим другим ставом изреке пресуде да је извршио кривично дело обљуба над немоћним лицем из члана 179. став 3. у вези става 1. Кривичног законика и осуђен је на казну затвора у трајању од 5 година и 6 месеци коју ће издржати по правноснажности пресуде, када буде лишен слободе. Истом пресудом окривљени је обавезан да сноси трошкове кривичног поступка те да плати суду на име паушала износ од 10.000,00 динара у року од 15 дана од дана правноснажности пресуде под претњом принудног извршења, док ће о осталим трошковима одлучити накнадно посебним решењем.

Пресудом Апелационог суда у Крагујевцу Кж1-95/21 од 01.04.2021. године, ставом I изреке пресуде, усвојена је жалба Вишег јавног тужиоца у Јагодини и пресуда Вишег суда у Јагодини К бр. 58/19 од 21.10.2020. године укинута је у односу на окривљеног АА под I и III изреке пресуде и предмет је враћен првостепеном суду на поновно суђење. Ставом II изреке, према окривљеном АА продужен је притвор

одређен решењем судије за претходни поступак Вишег суда у Јагодини Кпп 18/19 од 01.07.2019. године који му се рачуна од 30.06.2019. године, последњи пут продужен решењем Вишег суда у Јагодини К. бр. 58/19 од 21.10.2020. године до даље одлуке првостепеног суда. Ставом III изреке другостепене пресуде, усвојена је жалба Вишег јавног тужиоца у Јагодини и пресуда Вишег суда у Јагодини К бр. 58/19 од 21.10.2020. године је преиначена у односу на окривљеног Јована Штулића у погледу одлуке о казни, тако што је Апелациони суд у Крагујевцу окривљеног Јована Штулића због кривичног дела обљуба над немоћним лицем из члана 179. став 3. у вези става 1. Кривичног законика, за које је првостепеном пресудом оглашен кривим, осудио на казну затвора у трајању од 10 година, док је жалба браниоца окривљеног одбијена као неоснована и првостепена пресуда у непреиначеном делу потврђена.

Захтев за заштиту законитости благовремено је поднео бранилац окривљеног Јована Штулића, адвокат Марко Димитријевић, побијајући правноснажну пресуду Вишег суда у Јагодини К бр. 58/19 од 21.10.2020. године у ставу II и пресуду Апелационог суда у Крагујевцу Кж1-95/21 од 01.04.2021. године у ставу III, због повреде кривичног закона из члана 439. тачка 1) и 2) Законика о кривичном поступку и повреде закона из члана 451. став 1. Законика о кривичном поступку, са предлогом да Врховни касациони суд усвоји поднети захтев за заштиту законитости и укине другостепену пресуду у ставу III изреке и првостепену пресуду у ставу II изреке и предмет врати првостепеном суду на поновни поступак.

Врховни касациони суд је доставио примерак захтева за заштиту законитости браниоца окривљеног Републичком јавном тужиоцу, сходно одредби члана 488. став 1. Законика о кривичном поступку (ЗКП) па је на седници већа коју је одржао без обавештавања Републичког јавног тужиоца и браниоца окривљеног, сматрајући да њихово присуство у смислу члана 488. став 2. ЗКП, није од значаја за доношење одлуке, размотрио списе предмета са правноснажним пресудама против којих је захтев за заштиту законитости поднет, те је након оцене навода у захтеву нашао:

Захтев за заштиту законитости браниоца окривљеног у односу на битну повреду кривичног закона из члана 439. тачка 1) Законика о кривичном поступку је неоснован, док је у преосталом делу недозвољен.

У поднетом захтеву за заштиту законитости бранилац окривљеног указује да је побијаним пресудама учињена повреда кривичног закона коју нумерички означава као повреду из члана 439. тачка 2) ЗКП, међутим из садржине захтева произилази да правноснажне пресуде побија због повреде закона из члана 439. тачка 1) ЗКП, наводима да током поступка није на несумњив начин утврђено да ли је код малолетне оштећен критичном приликом постојала психичка немоћ услед које није била способна за отпор, те да у оптужници као ни у осуђујућој пресуди није наведено да је окривљени знао да је малолетна оштећена немоћно лице, заостало у душевном развоју, услед чега није била способна за отпор, и да је окривљени свесно искористио то стање да изврши обљубу, а такође није наведено да је умишљајем окривљеног обухваћена чињеница да је обљуба извршена над дететом тј. лицем које није навршило 14 година, већ је суд навео само да је умишљајем учиниоца обухваћена чињеница да се ради о детету са посебним потребама.

Изнети наводи захтева за заштиту законитости браниоца окривљеног се по оцени Врховног касационог суда не могу прихватити као основани.

Одредбом члана 179. став 1. Кривичног законика (КЗ), прописано је да кривично дело обљуба над немоћним лицем чини онај ко над другим изврши обљубу или са њом изједначен чин искористивши душевно обољење, заостали душевни развој, другу душевну поремећеност, немоћ или какво друго стање тог лица услед којег оно није способно за отпор, док је ставом 3. Прописан квалификовани облик када је услед дела из става 1. и 2. наступила смрт лица према којем је дело извршено или ако је дело учињено према детету.

У конкретном случају првостепеном пресудом окривљени Јован Штулић је оглашен кривим да је дана 28.06.2019. године „... ово дело извршио искористивши заостали душевни развој малолетне – оштећене, које је дете са посебним потребама и чији душевни развој је у нивоу доње границе лаке менталне заосталости, на нивоу детета од осам и по година, услед чега она није била способна да пружи отпор ни да му се супротстави, нити је била свесна самог полног акта, на тај начин што је... иако је знао да је она дете са посебним потребама, а био је свестан радње коју предузима, хтео њено извршење и наступање забрањене последице..“.

По оцени овог суда, чињенични опис радње извршења дат у изреци првостепене пресуде садржи све чињенице и околности које представљају законска обележја кривичног дела обљуба над немоћним лицем из члана 179. став 3. у вези става 1. КЗ, за које је окривљени оглашен кривим правноснажном пресудом и то, како оне које се тичу радње извршења обљубе над дететом искоришћавањем заосталог душевног развоја код оштећене и неспособности да пружи отпор и да се супротстави, тако и оне које се односе на постојање субјективних обележја кривичног дела (свестан радње коју је предузео, хтео њено извршење и наступање забрањене последице).

Из изнетих разлога, Врховни касациони суд налази да се у радњама окривљеног описаним у изреци првостепене пресуде стичу сва законска обележја кривичног дела обљуба над немоћним лицем из члана 179. став 3. у вези става 1. КЗ, због чега су супротни наводи браниоца оцењени као неосновани.

У преосталом делу поднетог захтева за заштиту законитости бранилац наводи да је окривљени био у стварној заблуди, да није знао да малолетна оштећена има мање од 14 година, нити да је лице са сметњама у развоју, као и да му је повређено право на одбрану јер му није омогућено да расправља пред судом и предлаже доказе који иду у његову корист, а поред тога оспорио је и чињенице у погледу тога да ли малолетна оштећена може бити пасивни субјект овог кривичног дела, као и налаз и мишљење вештака докторке Снежане Станојевић и Гордане Стојановић у погледу вештачења малолетне ББ, на који начин чињенично оспорава закључке суда у погледу постојања овог кривичног дела и даје сопствену оцену изведених доказа (члан 440. ЗКП).

Даље у поднетом захтеву за заштиту законитости бранилац је указао и да је другостепеном пресудом учињена повреда закона из члана 451. став 1. ЗКП јер је након протеча рока за жалбу Апелациони јавни тужилац предложио да Апелациони суд у Крагујевцу првостепену пресуду преиначи, а да то није био предлог у жалби Вишег

јавног тужиоца у Јагодини, те је преиначењем првостепене пресуде без таквог предлога јавног тужиоца поступљено супротно напред наведеном члану.

Одредбом члана 485. став 4. ЗКП, такасативно су набројане повреде закона које могу бити учињене у поступку пред првостепеним и жалбеним судом, а које представљају разлоге због којих окривљени преко браниоца може поднети захтев за заштиту законитости – члан 74, члан 438. став 1. тачка 1) и 4) и тачка 7) до 10) и став 2. тачка 1), члан 439. тачка 1) до 3) и члан 441. став 3. и 4. ЗКП.

Како чланом 485. став 4. ЗКП који прописује разлоге због којих окривљени односно његов бранилац сходно правима која има у поступку у смислу члана 71. тачка 5) ЗКП, могу поднети захтев за заштиту законитости против правноснажне одлуке и поступка који је претходио њеном доношењу, није предвиђена могућност подношења овог ванредног правног лека, због повреде закона из члана 440. ЗКП и члана 451. ЗКП, то је Врховни касациони суд захтев браниоца окривљеног у овим деловима оценио као недозвољен.

Из изнетих разлога, Врховни касациони суд је на основу члана 491. став 1. ЗКП, и члана 487. став 1. тачка 2) у вези члана 485. став 4. ЗКП одлучио као у изреци пресуде.

**Записничар – саветник
Марија Рибарић, с.р.**

**Председник већа – судија
Бата Цветковић, с.р.**

**За тачност отправка
Управитељ писарнице
Марина Антонић**